

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ЧОРНОБРИВА НАТАЛЯ ВАСИЛІВНА

УДК 377.6:614.253.5(043.3)

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФЕЛЬДШЕРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Хмельницький – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Хмельницькому національному університеті, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
Романовська Людмила Іванівна,
Хмельницький національний університет, завідувач
кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Мельничук Ірина Миколаївна,
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ
України», завідувач кафедри філософії та суспільних
дисциплін;

кандидат педагогічних наук
Демянчук Михайло Ростиславович,
Рівненський державний базовий медичний коледж,
викладач циклової комісії професійно-орієнтованих
дисциплін терапевтичного профілю № 1.

Захист відбудеться «16» травня 2018 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 70.145.01 у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії за адресою: зала засідань, вул. Проскурівського підпілля, 139, м. Хмельницький, 29013.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії за адресою: вул. Проскурівського підпілля, 139, м. Хмельницький, 29013; та на сайті академії за адресою: www.kgra.km.ua.

Автореферат розісланий «13» квітня 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Б. С. Крищук

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Нині вітчизняна система охорони здоров'я відповідно до Концепції розвитку охорони здоров'я населення України (2000 р.), Концепції інформатизації сфери охорони здоров'я України (2013 р.), Програми розвитку медсестринства в Україні (2005 р.) разом із закладами вищої медичної освіти I-II рівня акредитації (далі – ЗВМО) України активно підтримують програми реформування охорони здоров'я, науково обґрунтовуючи шляхи підготовки кваліфікованих спеціалістів із надання медичної допомоги населенню.

Реформування системи охорони здоров'я на національній основі з переорієнтацією на удосконалення первинної медико-санітарної допомоги та впровадження принципів сімейної медицини ставлять нові вимоги до якості підготовки фахівців охорони здоров'я (Т. Бабенко). Тому сучасний стан справ у державі визначає широку потребу вдосконалення системи професійної підготовки середнього медичного персоналу до майбутньої професійної діяльності. Серед важливих завдань системи медичної освіти є підготовка майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики з урахуванням сучасного рівня розвитку медичної науки і практики, кадрового забезпечення закладів охорони здоров'я.

Підготовці майбутніх фахівців до професійної діяльності в медичних закладах освіти України приділено значну увагу в контексті обґрунтування: теоретико-методологічних основ професійної підготовки – А. Алексюка, Г. Васяновича, О. Дубасенюк, І. Зязюна, Н. Кузьміної, Н. Ничкало, Л. Романишиної, Л. Романовської, С. Сисоєвої, В. Сластьоніна, Н. Тарасевича та ін.; модернізації вищої медичної освіти – І. Булах, Ю. Вороненка та ін.; концептуальних основ освітньої діяльності майбутніх фахівців у ЗВМО – І. Артемчук, О. Біловола, М. Демянчука, Х. Мазепи, І. Мельничук, Є. Мілеряна та ін.; шляхів розвитку медсестринської освіти – Н. Білім, Л. Воронової, О. Гуменюк, Т. Закусилової, О. Ковальчук, К. Куренкової, Ю. Лавриш, М. Лукашука, О. Марковича, С. Мухіної, Т. Павлюк, М. Попіль, Л. Супрун, І. Тарновської, З. Шарлович, М. Шегединої та ін.; концептуальних основ підготовки майбутніх фахівців у медичних коледжах – О. Горай, О. Маркович, І. Махновської, Р. Сабадишина, З. Шарлович, Н. Шигонської, Я Цехмістера та ін.; концептуальних основ підготовки майбутніх медиків до професійної діяльності – Л. Ольховської, М. Панченко та ін.

Вивчення теоретичних напрацювань дослідників із проблеми підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності, узагальнення практичного досвіду навчання майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу сприяло виявленню низки *суперечностей* між:

– вимогами суспільства до професійної підготовки майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики і наявним рівнем такої підготовки, яка потребує постійного вдосконалення;

– потребами в майбутніх фельдшерах з високим рівнем професійної компетентності, яку набувають у процесі виробничої практики, та станом особистісної готовності до такого процесу;

– потребою використання компетентнісного підходу до організації й проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів та наявним станом її проведення.

Отже, актуальність проблеми, її недостатня наукова розробленість, виявлені суперечності зумовили вибір теми дослідження **«Підготовка майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт Хмельницького національного університету в межах теми «Психологічно-педагогічна система становлення особистості фахівця» (державний реєстраційний номер 0910U222009). Роль здобувача у виконанні теми полягає в дослідженні педагогічних умов підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу, проведенні аналізу результатів дієвості педагогічних умов та моделі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики.

Тему дисертації затверджено вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 5 від 24.12.2015 р.) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (протокол № 1 від 26.01.2016 р.).

Мета дослідження полягає у визначенні, теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці дієвості педагогічних умов і моделі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики.

Відповідно до мети визначено такі **завдання** дослідження:

1. Визначити особливості організації й проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу.
2. Визначити компоненти, удосконалити критерії й показники рівнів готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності та виявити стан сформованості готовності майбутніх фельдшерів до такої діяльності.
3. Виявити й теоретично обґрунтувати педагогічні умови підготовки майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу та розробити модель такого процесу.
4. Експериментально перевірити дієвість педагогічних умов і моделі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фельдшерів у медичних коледжах.

Предмет дослідження – педагогічні умови і модель підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу.

Для досягнення мети дослідження й реалізації поставлених завдань було використано комплекс взаємопов'язаних **методів дослідження**: *теоретичні* – аналіз, узагальнення, порівняння, індукція, дедукція, синтез, систематизація психолого-педагогічної й навчально-методичної літератури, навчальних планів і робочих програм – для визначення сучасного стану досліджуваної проблеми;

моделювання – для розробки моделі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики; *емпіричні* – діагностичні (спостереження, бесіди, інтерв'ювання, анкетування, тестування), прогностичні – для констатації стану й діагностики сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; *педагогічний експеримент* – для експериментальної перевірки дієвості педагогічних умов і моделі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики; методи *математичної статистики* – для кількісної та якісної обробки результатів дослідження – для статистичної перевірки достовірності отриманих результатів із використанням t-критерію Стьюдента для незалежних вибірок.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

– *уперше* визначено і теоретично обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу (підвищення інтересу майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; поетапне формування готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу; упровадження комп'ютерних технологій у процес підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; активізація самостійної діяльності майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу); розроблено модель підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики з такими складниками: мета; завдання; принципи; опорні навчальні дисципліни; педагогічні підходи; педагогічні умови; особливості організації й проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів (методи, засоби, форми, навчально-пізнавальна діяльність під час виробничої практики, етапи підготовки: мотиваційно-діагностичний, навчально-діяльнісний, результативно-практичний); компоненти (мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-практичний, особистісно-результативний), критерії; рівні сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; результат;

– *удосконалено* навчальні програми фахових дисциплін «Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка», «Педіатрія», «Внутрішня медицина», програму виробничої практики та критерії (усвідомлення прагнень, потреб і цілей до професійної діяльності; наявність сформованості пізнавальної активності на вдосконалення професійно спрямованих знань; наявність сформованих професійних умінь та навичок до освітньо-виробничої діяльності; розвиненість провідних якостей майбутніх фельдшерів для досягнення особистісних і професійних цілей), показники рівнів готовності (низький, середній, достатній, високий) майбутніх фельдшерів до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу.

Подальшого розвитку набули основні напрями організації й проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу в процесі підготовки майбутніх фельдшерів у ЗВМО шляхом застосування в освітньому процесі комплексу комп'ютерних технологій для формування професійної компетентності; уточнено зміст понять «професійна компетентність», «комп'ютерні технології».

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці методичних рекомендацій з проведення виробничої практики, удосконаленні програми виробничої практики на засадах компетентнісного підходу та їхньому впровадженні в практику роботи ЗВМО, розробці спецкурсу з виробничої практики та дидактичних матеріалів (програми, лекції, практичні завдання для самостійної роботи та індивідуальної роботи); удосконаленні навчальних програм фахових дисциплін «Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка», «Педіатрія», «Внутрішня медицина». Окремі положення можуть бути використані для розроблення навчально-нормативної документації та навчально-методичних комплексів для підготовки студентів у ЗВМО.

Матеріали дослідження були використані викладачами в освітньому процесі медичних коледжів під час проведення виробничої практики; у системі дистанційної освіти під час підготовки майбутніх фельдшерів.

Основні положення дослідження **впроваджено** в освітній процес Чортківського базового державного медичного коледжу (довідка № 192 від 19.10.2017 р.), КВНЗ «Новоград-Волинський медичний коледж» Житомирської обласної ради (довідка № 01-04/373 від 24.10.2017 р.), Чернігівського базового медичного коледжу Чернігівської обласної ради (довідка № 760 від 07.11.2017 р.), Закарпатського базового державного медичного коледжу (довідка № 311 від 10.11.2017 р.), Херсонського базового медичного коледжу Херсонської обласної ради (довідка № 01-07/285 від 15.11.2017 р.).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження обговорювалися на науково-практичних конференціях різного рівня, серед яких: *міжнародні* – «Наука: Теорія і Практика – 2017» (Przemysl, 2017), «Новини на научний прогрес – 2017» (Софія, 2017), «Předni Vědecké Novinky – 2017» (Praha, 2017), «Пріоритетні напрями розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук» (Одеса, 2017), «Пріоритетні напрями наукових досліджень» (Київ, 2017), «Актуальные научные исследования в современном мире» (Переяслав-Хмельницький, 2017), «Психологія та педагогіка сучасності: проблеми та стан розвитку науки і практики в Україні» (Львів, 2017).

Результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету (2014–2017 рр.).

Публікації. Результати дисертації висвітлено в 17 одноосібних наукових працях автора, з яких 9 відображають основні наукові результати дисертації (зокрема, 2 публікації в зарубіжних наукових виданнях; 4 – у вітчизняних наукових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз), 8 – апробаційного характеру.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (246 найменувань, з них 18 – іноземними мовами) та додатків (15 на 113 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 307 сторінок друкованого тексту, основний зміст викладено на 167 сторінках. Роботу ілюстровано 30 таблицями та 19 рисунками.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження; указано зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; охарактеризовано методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; подано відомості про впровадження, апробацію та опублікування результатів дослідження; зазначено структуру та обсяг дисертації.

У **першому розділі** – «Підготовка майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики як педагогічна проблема» – розглянуто теоретичні основи професійної підготовки майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики; визначено особливості організації й проведення виробничої практики майбутніх фахівців на засадах компетентнісного підходу; визначено компоненти, удосконалено критерії й показники рівнів сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; з'ясовано стан їхньої готовності до такої діяльності.

Провідною метою підготовки майбутнього фельдшера є формування фахівця нового зразка, у центрі професійної діяльності якого перебуває особистість з її особливостями, індивідуальним станом здоров'я та внутрішніми потенційними можливостями до адаптації; фахівця, діяльність якого зосереджена на творчій, діалогічній та емпатійній взаємодії з пацієнтом, на активізації потенційних можливостей особистості, поліпшенні й гармонізації індивідуальних компенсаторних резервів; фахівця, спроможного ефективно здійснювати належний догляд за хворими (М. Бабич). Сучасна клінічна практика потребує фахівців, які володіють новітніми технологіями здійснення догляду за хворими, та надання медичних послуг відповідно до чинних європейських вимог (Т. Комщук).

Підготовка майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики пов'язана з розвитком пізнавальної активності, особистісних якостей, творчого потенціалу, загальної культури, професійної майстерності на засадах компетентнісного підходу з урахуванням: соціальної потреби професійної діяльності майбутніх фельдшерів; високих ціннісних якостей громадянина України та мотиваційних цінностей; усвідомлення майбутніми фельдшерами необхідності професійної готовності до роботи в первинній ланці системи охорони здоров'я та в умовах запровадження страхової медицини; глибокої мотивації майбутніх фельдшерів до професійного навчання на засадах компетентнісного підходу в процесі виробничої практики; наявності відповідних якостей для формування знань, умінь і навичок синтезувати та аналізувати інформацію, приймати фахові рішення відповідно до сучасних стандартів надання медичної допомоги населенню з урахуванням сучасного рівня розвитку медичної науки і практики.

Структура професійної підготовки майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики характеризується управлінням освітнім процесом і шляхами підвищення ефективності процесу підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності та розглядається як сукупність: *соціального замовлення*

(підготовка до професійної діяльності для надання долікарської лікувально-профілактичної допомоги населенню); *педагогічної системи* (мета, зміст, засоби, методи, форми і сукупність підсистем: маркетингова, матеріально-технічна, нормативно-правова, фінансово-економічна, управлінська; інформаційна, технічна, навчально-методична, які забезпечують освітній процес ЗВМО); *інформаційно-освітнього середовища* медичного закладу освіти (педагогічно і технічно організована сфера інформаційної взаємодії учасників освітнього процесу); *управління освітнім процесом* за напрямками підвищення ефективності процесу підготовки майбутніх фельдшерів: методи, засоби, форми, види робіт (методична, навчальна, виховна, наукова); дисципліни (загальноосвітні, доклінічні, клінічні, фахові); *управління виробничою практикою* на засадах компетентнісного підходу (навчально-пізнавальна діяльність під час виробничої практики, комплекс теоретичних знань й завдань прикладного характеру для ефективного формування вмій і навичок роботи до професійної діяльності).

Особливості проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу характеризуються: формуванням особистісного розвитку майбутніх фельдшерів і професіоналізму до успішного виконання фахових завдань; використанням комп'ютерних технологій в освітньому процесі майбутніх фельдшерів із підсиленням практичної підготовленості до виробничої практики; удосконаленням вивчення фахових дисциплін на засадах компетентнісного підходу та спрямуванням проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів на професійну адаптацію до сучасного ринку праці; організацією процесів самоактуалізації та саморозвитку майбутніх фельдшерів шляхом оволодіння фаховими знаннями, уміннями та практичними навичками до професійної діяльності.

Організація виробничої практики майбутніх фельдшерів характеризується комплексом заходів науково-методичного характеру (формування професійної компетентності в майбутніх фельдшерів шляхом оволодіння прийомами, методами, засобами, формами, технологіями фахової роботи) та навчально-освітнього характеру (пропедевтична робота, практична робота (лікувально-профілактична, санітарно-освітня, фізіотерапевтична тощо), індивідуальна робота, науково-дослідна робота, самостійна робота), спрямовані на навчально-пізнавальну діяльність під час виробничої практики – «Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка» у приймальному, центральному стерилізаційному, стаціонарному відділеннях.

Грунтуючись на результатах проведеного теоретичного аналізу психолого-педагогічних джерел, визначено, що суттєве значення в підготовці майбутніх фельдшерів до професійної діяльності мають такі компоненти: *мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-практичний, особистісно-результативний*.

Мотиваційний компонент визначає зацікавленість до особистісного розвитку та готовність до відповідних стандартів надання медичної допомоги з урахуванням розвитку сучасної медичної науки й практики. Компонент характеризується таким критерієм – усвідомлення прагнень, потреб і цілей до професійної діяльності.

Когнітивний компонент сприяє формуванню теоретичних знань і практичних умінь й навичок до професійної діяльності в процесі підготовки майбутніх фельдшерів. Компонент визначено через критерій – наявність сформованості пізнавальної активності щодо удосконалення професійно-спрямованих знань.

Діяльнісно-практичний компонент визначає сформованість практичних навичок у майбутніх фельдшерів до професійної діяльності. Критерієм обрано наявність сформованих професійних умінь та навичок до освітньо-виробничої діяльності.

Особистісно-результативний компонент сприяє результативній підготовці майбутніх фельдшерів і ґрунтовній сформованості практичних умінь і навичок до професійної діяльності. Критерієм визначено розвиненість провідних якостей майбутніх фельдшерів для досягнення особистісних і професійних цілей.

Виокремлено рівні сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики: високий, достатній, середній, низький, за якими було визначено стан сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності.

Стан сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності був визначений на констатувальному етапі експерименту, проведеному в період 2014–2015 рр. на базі Херсонського базового медичного коледжу Херсонської обласної ради, Чернігівського базового медичного коледжу Чернігівської обласної ради, Чортківського базового державного медичного коледжу, Закарпатського базового державного медичного коледжу, Комунального вищого навчального закладу «Ковельський медичний коледж», Новоград-Волинського медичного коледжу Житомирської обласної ради. У констатувальному етапі педагогічного експерименту брало участь 172 майбутніх фельдшери та 12 викладачів медичних коледжів.

Із метою діагностування рівнів сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності використано методи: бесіди, спостереження, тестування. Аналіз результатів констатувального етапу експерименту засвідчив, що 34,35 % майбутніх фельдшерів перебувають на низькому рівні сформованості готовності до професійної діяльності за визначеними компонентами, переважна кількість (44,15 %) майбутніх фельдшерів перебувають на середньому рівні, на достатньому рівні перебувають 19,20 % майбутніх фельдшерів, водночас незначна кількість (2,30 %) майбутніх фельдшерів засвідчили високий рівень сформованості готовності до професійної діяльності. Ураховуючи одержані результати, дійшли висновку про потребу вдосконалення освітнього процесу підготовки майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу.

У другому розділі – «Обґрунтування педагогічних умов і моделі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу» – здійснено аналіз навчальних програм з виробничої практики та шляхи їхнього вдосконалення на засадах компетентнісного підходу; визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі

виробничої практики на засадах компетентнісного підходу; розроблено модель підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики.

У дослідженні було враховано, що виробнича практика проводиться з метою: поглиблення та систематизації отриманих теоретичних знань; удосконалення практичних навичок і вмінь з догляду за хворими відповідно до принципів медичної етики і деонтології; відпрацювання та вдосконалення техніки виконання медичних маніпуляцій (І. Андрієвський).

Визначено, що в процесі виробничої практики провідна роль належить засвоєнню складних професійних умінь і навичок, поєднанню навчальної та виробничої діяльності, опануванню практичного досвіду навчально-виробничої професійної діяльності, засвоєнню ґрунтовних практичних навичок виконання своїх посадових та функціональних обов'язків.

Важливу роль відведено вдосконаленню навчальної програми з виробничої практики за такими напрямками: удосконалення змісту виробничої практики на основі особистісного, діяльнісного, компетентнісного підходів; упровадження комплексного навчально-методичного супроводу виробничої практики; забезпечення практичної спрямованості виробничої практики шляхом упровадження навчально-практичних завдань; реалізація педагогічних умов і моделі підготовки майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу.

Визначено, що педагогічні умови позитивно впливають на підготовку майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу. Під педагогічними умовами розуміємо сукупність спеціально-професійних обставин, розвивальних чинників, дієвих факторів у цілеспрямованому змісті навчальної діяльності з системою методів, засобів і форм.

Педагогічні умови підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу забезпечують: потребу держави в соціальному забезпеченні медичної галузі кваліфікованими фельдшерами; підготовку кваліфікованих спеціалістів відповідно до сучасних стандартів надання медичної допомоги населенню; створення сприятливого середовища для формування цілісної системи професійних знань, умінь і навичок на засадах компетентнісного підходу; формування професійно значущих якостей, професійних знань і вмінь, адаптацію до сучасного ринку праці; удосконалення набутого й набуття нового практичного досвіду шляхом неперервного підвищення особистої кваліфікації в процесі виробничої практики; підготовку кваліфікованих майбутніх фельдшерів, відповідно до ринку праці з урахуванням сучасного рівня розвитку медичної науки і практики.

Аналіз державних стандартів підготовки майбутніх фельдшерів, нормативної документації, особливостей організації й проведення виробничої практики, результатів констатувального етапу експерименту дозволив виявити такі педагогічні умови підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу: підвищення

інтересу майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; поетапне формування готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу; упровадження комп'ютерних технологій у процес підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; активізація самостійної діяльності майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу.

Для реалізації *першої педагогічної умови*, з огляду на напрацювання низки дослідників (Б. Ананьєв, А. Маркова, І. Мельничук, Л. Романишина, Л. Романовська та ін.) та на основі власних досліджень було: підвищено особистісну мотивацію майбутніх фельдшерів на підвищення рівня фахової підготовки в процесі виробничої практики шляхом створення позитивної орієнтації на професійну практичну діяльність (тренінг «Я – майбутній фахівець»), створення ситуацій самоаналізу теоретичної готовності та оцінювання своєї практичної готовності (тренінг «Я крокую до професійної майстерності»); створено ситуацію успіху на основі професійних досягнень і в навчальній, і в практичній діяльності (тренінгова імітаційна гра «Крок до успіху»); створено сприятливі умови підвищення мотивації до виробничої практики та авансування успіху від виробничої діяльності; підвищено мотиваційні установки на професійну діяльність із опорою на спрямованість інтересу до практичної діяльності (тренінгова гра-праця «Твій професійний вибір»), здійснено формування позитивного інтересу до професійної підготовки та високої мотивації до особистісного розвитку шляхом закріплення ситуацій успіху під час виробничої практики та позитивного результату щодо зростання рівня професійної компетентності (методика «Мотиви оволодіння професією» (у модифікації А. Реана).

Друга педагогічна умова реалізовувалася завдяки: системній організації процесу виробничої практики (на основі вдосконаленої програми виробничої практики та навчальних програм фахових дисциплін «Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка», «Педіатрія», «Внутрішня медицина»); проведенню лекторіїв (комплекс лекцій з фахових дисциплін), семінарів («Удосконалення практичних навичок і вмінь з догляду за хворими відповідно до принципів медичної етики і деонтології», «Профілактика дитячих інфекційних захворювань», «Виписування, отримання, зберігання і облік ліків у відділеннях», «Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету» тощо), тренінгів («Парентеральне введення ліків», «Міри дій на кровообіг», «Техніка накладання венозного джгута», «Утилізація, дезінфекція та стерилізація медичного інструментарію» тощо), круглих столів («Організація роботи в центральних стерилізаційних відділеннях», «Особливості організації санітарно-протиепідемічного режиму», «Техніка безпеки під час професійної діяльності» тощо) із взаємообміну передовим практичним досвідом; створенню електронних курсів із лекційно-практичним і навчально-методичним матеріалом (спекурс з виробничої практики), результатами науково-медичних досліджень та передовим медично-практичним досвідом; обговоренню науково-практичних, актуальних питань виробничої практики (онлайн-обговорення опанування практичного

досвіду з навчально-виробничої професійної діяльності в приймальному відділенні, центральному стерилізаційному відділенні, відділенні стаціонару; оволодіння посадовими обов'язками тощо), практичних результатів діяльності творчих груп («Милосердя», «Парамедики майбутнього», «Превентивна медицина», «Здорова дитина – майбутнє нації») та поетапного формування готовності до виконання поставлених завдань.

Ця педагогічна умова впроваджувалася за такими етапами: на 1-ому етапі формувалася цілісна система фундаментальних та базово-спеціальних знань та проводилася ґрунтовна виробничо-практична підготовка (досягнення активної пізнавальної діяльності на розвиток ґрунтовних професійно значущих умінь і практичних навичок їхнього втілення); на 2-ому етапі відбувалося засвоєння сучасних фахових інструментаріїв із удосконаленням професійних умінь і навичок (вироблення вмінь і навичок оволодіння кваліфікаційними характеристиками); на 3-ому етапі увага приділялася постійному самовдосконаленню професійних цінностей (вироблення вмінь безперервного фахового підвищення кваліфікації); на 4-ому етапі забезпечувалося фахове підвищення наукових компетентностей майбутніх фельдшерів у професійній діяльності (вироблення фахових вмінь до науково-дослідницької діяльності).

Третя педагогічна умова реалізовувалася шляхом: упровадження комп'ютерних технологій у процес виробничої практики для активізації оволодіння майбутніми фельдшерами комплексу теоретичних знань, практичних умінь і навичок; упровадження перспективних форм навчання (міні-лекції, практичні тренінги, онлайн-семінари, чат-дискусії, «мозковий штурм»), результативних методів активізації пізнавальної діяльності (словесний, наочний, практичний, проектний, дослідницький, пов'язані з мультимедійними й анімаційними технологіями), технічними засобами (комп'ютерні системи, телекомунікації, комп'ютерні мережі, засоби обробки та візуалізації інформації тощо); використання інформаційного медичного середовища як інтеграції різних видів навчально-виробничої діяльності (використання інноваційної форми організації та обміну інформацією в медичній сфері за допомогою інформаційних засобів, сучасних ІТ додатків (безкоштовні медичні програми для гаджетів на ОС Android), медичних інформаційних систем, автоматизованих віртуальних систем діагностики (скрінінгові комп'ютерні діагностичні системи, автоматизовані системи профілактичних оглядів), хмарних освітніх технологій (Office Web Apps, сервіси Google Apps, Dropbox, SkyDrive, онлайн-сервіси для освітнього процесу в рамках єдиної інформаційно-технологічної платформи).

Для реалізації *четвертої педагогічної умови* було: створено очний, онлайнвий режим консультацій з кваліфікованими викладачами; надано доступ до фахової навчально-методичної та наукової літератури, навчальних посібників і підручників, електронних енциклопедій та довідкових систем, мультимедійних довідкових систем, відеоматеріалів та архівів; розроблено електронні навчально-методичні матеріали з виробничої практики («Методичні рекомендації з виробничої практики», спецкурс «Виробнича практика») для активного вивчення та узагальнення практично-професійного досвіду.

Із використанням методу моделювання розроблено модель підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики (рис. 1), де зазначено названі педагогічні умови такого процесу.

У розробленій моделі є структурні блоки: цільовий; змістово-процесуальний; організаційний; технологічний; результативний. Усі блоки моделі поєднані зв'язками, вона є відкритою, підпорядковується принципам: науковості, концептуальності, процесуальності, змістовності, управління, індивідуалізації, наступності, ефективності. Її реалізація ґрунтується на сучасних загальнонаукових підходах: системному, діяльнісному, компетентнісному, особистісно орієнтованому.

У третьому розділі – «Дослідно-експериментальна перевірка дієвості ефективності педагогічних умов і моделі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики» – подано організацію та методику проведення педагогічного експерименту; результати дослідження та їхній аналіз.

Дослідно-експериментальне дослідження проводилося протягом 2014–2017 рр. Дослідження підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики здійснювалося в три етапи (констатувальний, формувальний і заключний). Загалом в експерименті брало участь 344 майбутніх фельдшерів та 12 викладачів вищезазначених навчальних закладів.

Формувальний етап експерименту проводився протягом двох навчальних років (2015–2016 н.р. та 2016–2017 н.р.). Перевірялася дієвість педагогічних умов підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу за всіма обраними компонентами в контрольній (КГ) та експериментальній (ЕГ) групах.

Усього у формувальному етапі експерименту брало участь 172 майбутніх фахівці, із яких 87 входили до ЕГ і 85 до КГ. На початку формувального етапу експерименту ЕГ і КГ суттєво не відрізнялися за всіма отриманими показниками.

Перевірка достовірності результатів упровадження кожної педагогічної умови і моделі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики проводилися за допомогою критерію достовірності відмінностей середніх величин t-критерію Стьюдента для незалежних вибірок (табл. 1).

Аналіз результатів формувального етапу експерименту засвідчив позитивну динаміку рівнів сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики в ЕГ: кількість майбутніх фельдшерів із високим рівнем збільшилася на 10,34 %, також збільшилась кількість майбутніх фельдшерів із достатнім рівнем – на 26,44 %, а на середньому рівні їхня кількість зменшилася на 27,58 %, а з низьким рівнем зменшилася на 9,20 %.

Рис. 1 Модель підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики

Динаміка рівнів сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики

Рівні сформованості	На початок експерименту				Наприкінці експерименту			
	КГ, n=85		ЕГ, n=87		КГ, n=85		ЕГ, n=87	
	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
Високий	3	3,53	4	4,60	7	8,20	13	14,94
Достатній	30	35,29	30	34,48	43	50,60	53	60,92
Середній	44	51,77	44	50,57	29	34,10	20	22,99
Низький	8	9,41	9	10,35	6	7,10	1	1,15

У динаміці показників рівнів сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики в КГ також відбулися зміни, але вони не є значними. Так, лише на 4,67 % збільшилася кількість респондентів із високим рівнем, на 15,31 % – із достатнім, зменшилася кількість респондентів із середнім рівнем на 17,67 % і на 2,31 % – із низьким рівнем.

Отже, узагальнення і систематизація результатів, одержаних під час експериментального дослідження, дають змогу стверджувати, що динаміка рівнів сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики позитивна, а отже, упроваджені педагогічні умови і модель підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики підтвердили свою ефективність.

ВИСНОВКИ

У дослідженні подано теоретико-методичне обґрунтування й експериментальну перевірку дієвості педагогічних умов підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу і моделі такої підготовки до професійної діяльності.

Проведене дослідження дало змогу зробити такі **висновки**:

1. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури з проблеми підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики з'ясовано, що проблема підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики – це спроба узгодити освіту, науку та охорону здоров'я відповідно до потреб суспільства та процесу підготовки майбутніх фельдшерів із професійною готовністю до майбутньої діяльності.

Визначено особливості проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу (забезпечення особистісного розвитку майбутніх фельдшерів і їхнього професіоналізму для успішного

виконання фахових завдань; використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі майбутніх фельдшерів із підсиленням практичних навичок до виробничої практики; удосконалення вивчення фахових дисциплін на засадах компетентнісного підходу та спрямування виробничої практики майбутніх фельдшерів на професійну адаптацію до сучасного ринку праці; організація процесів самоактуалізації та саморозвитку майбутніх фельдшерів шляхом оволодіння фаховими знаннями, уміннями та практичними навичками до професійної діяльності).

Організація виробничої практики майбутніх фельдшерів характеризується комплексом заходів науково-методичного характеру (формування професійної компетентності в майбутніх фельдшерів) та навчально-освітнього характеру (пропедевтична робота, практична робота: лікувально-профілактична робота, санітарно-освітня робота, фізіотерапевтична діяльність тощо), індивідуальна робота, науково-дослідна робота, самостійна робота), спрямовані на навчально-пізнавальну діяльність під час виробничої практики – «Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка» у приймальному, центральному стерилізаційному, стаціонарному відділеннях.

2. У процесі дослідження сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності було визначено компоненти такої підготовки (мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-практичний, особистісно-результативний).

Мотиваційний компонент був внутрішнім рушійним чинником підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності та реалізувався за допомогою формування стійкого інтересу до професійного навчання в процесі виробничої практики.

Когнітивний компонент сприяв формуванню теоретичних знань і практичних умінь й навичок до професійної діяльності в процесі підготовки майбутніх фельдшерів та реалізувався шляхом створення умов на засвоєння фундаментальних і базово-спеціальних знань та поглиблення фахової компетентності.

Діяльнісно-практичний компонент визначав сформованість практичних і діяльнісних характеристик у процесі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності та реалізувався за допомогою оволодіння знаннями і вміннями згідно з галузевими стандартами медичної освіти з цієї спеціальності та опанування навичок професійної діяльності на основі сучасних принципів діагностики, лікування та профілактики.

Особистісно-результативний компонент сприяв фаховій підготовці майбутніх фельдшерів до професійної діяльності та реалізувався шляхом актуалізації особистісно-результативної діяльності, спрямованої на формування професійно значущих якостей у майбутніх фельдшерів.

Удосконалено критерії (усвідомлення прагнень, потреб і цілей до професійної діяльності; наявність сформованості пізнавальної активності на удосконалення професійно спрямованих знань; наявність сформованих професійних умінь та навичок до освітньо-виробничої діяльності; розвиненість провідних якостей

майбутніх фельдшерів для досягнення особистісних і професійних цілей) та показники рівнів сформованості майбутніх фельдшерів до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу.

Аналіз результатів констатувального етапу експерименту засвідчив, що 34,35 % майбутніх фельдшерів перебували на низькому рівні сформованості готовності до професійної діяльності, переважна кількість (44,15 %) респондентів перебували на середньому рівні, на достатньому рівні перебували 19,20 % майбутніх фельдшерів, водночас незначна кількість (2,30 %) майбутніх фельдшерів засвідчили високий рівень сформованості готовності до професійної діяльності.

3. Сформованість готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності забезпечується цілеспрямованим упровадженням педагогічних умов підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу: підвищення інтересу майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; поетапне формування готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу; упровадження комп'ютерних технологій у процес підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; активізація самостійної діяльності майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу.

У процесі дослідження розроблено модель підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики з такими складниками: мета; завдання; принципи; опорні навчальні дисципліни; педагогічні підходи; педагогічні умови; особливості організації й проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів (методи, засоби, форми, навчально-пізнавальна діяльність під час виробничої практики, етапи підготовки: мотиваційно-діагностичний, навчально-діяльнісний, результативно-практичний); компоненти; критерії; рівні сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; результат. Усі складники моделі підпорядковані меті, тому між ними прослідковується взаємозв'язок і взаємозалежність.

4. Аналіз результатів формуального етапу експерименту засвідчив ефективність реалізації педагогічних умов і моделі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики. Про це свідчать позитивні зміни рівнів сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики в ЕГ: кількість майбутніх фельдшерів із високим рівнем збільшилася на 10,34 %, також збільшилася кількість майбутніх фельдшерів із достатнім рівнем – на 26,44 %, кількість майбутніх фельдшерів із середнім рівнем зменшилася на 27,58 %, а кількість майбутніх фельдшерів із низьким рівнем зменшилася на 9,20 %. У динаміці показників рівнів сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики в КГ також відбулися зміни, але вони не є значними. Так, лише на 4,67 % збільшилася кількість респондентів із високим рівнем, на 15,31 % – із достатнім, зменшилася кількість респондентів із середнім рівнем на 17,67 % і на 2,31 % – із низьким рівнем.

Достовірність результатів дослідження підтверджена за допомогою критерію достовірності відмінностей середніх величин t-критерію Стьюдента для незалежних вибірок.

Проведене дослідження не вичерпує всіх проблем підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики. Подальше вивчення та дослідження слід зосередити на педагогічних основах сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі; проблемах розвитку технологій комп'ютерної діагностики в медичній освіті.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Чорнобрива Н. Теоретичні засади підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу. *Науковий вісник Чернівецького університету*: зб. наук. праць. Сер. : Педагогіка та психологія. Чернівці: ЧНУ, 2015. Вип. 759. С. 225–231.

2. Чорнобрива Н. В. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології*: зб. наук. праць [Херсонський національний технічний університет]. Херсон: Грін Д. С., 2015. Вип. 1 (12), т. 5. С. 48–52.

3. Чорнобрива Н. В. Компоненти, критерії і рівні готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності. *Innovative solutions in modern science: scientific journal*. Dubai, 2017. № 6 (15). P. 76–88.

4. Чорнобрива Н. В. Модель підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики. *Науковий огляд*: наук. журн. Київ, 2017. № 7 (39). С. 66–76.

5. Чорнобрива Н. В. Особливості організації й проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу. *Молодий вчений*: наук. журн. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. № 7 (47), ч. II. С. 337–339.

6. Чорнобрива Н. В. Педагогічні умови підготовки майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*. Pedagogical sciences. Warszawa, 2017. № 11 (27), vol. 3. P. 29–33.

7. Чорнобрива Н. В. Сучасний стан готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності. *Молодий вчений*: наук. журн. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. № 8 (48), ч. II. С. 293–296.

8. Чорнобрива Н. В. Професійна підготовка майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць. Запоріжжя: КПУ, 2017. Вип. 56 (109)–57 (110). С. 272–276.

9. Чорнобрива Н. В. Роль мотивації у формуванні готовності майбутніх

фельдшерів до професійної діяльності. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*: зб. наук. праць. Харків: УПА, 2017. С. 196–205.

Опубліковані праці апробаційного характеру

10. Чорнобрива Н. В. Використання комп'ютерних технологій в процесі підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності. *Новини на научний прогрес – 2017*: матеріали за XIII міжнарод. науч. практ. конф. (Софія, 15–22 августа 2017 г.). Софія: Бял ГРАД-БГ», 2017. С. 35–38.

11. Чорнобрива Н. В. Значимість мотиваційного компонента у сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності. *Пріоритетні напрями розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11–12 серп. 2017 р.). Одеса, 2017. С. 68–71.

12. Чорнобрива Н. В. Підвищення ефективності підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності через інформатизацію освітнього процесу. *Актуальные научные исследования в современном мире*: матеріали XXII міжнарод. науч. конф. (Переяслав-Хмельницький, 26–27 февраля 2017 г.). Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 2 (22). С. 47–49.

13. Чорнобрива Н. В. Психологічні аспекти підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики. *Психологія та педагогіка сучасності: проблеми та стан розвитку науки і практики в Україні*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 25–26 серп. 2017 р.). Львів, 2017. С. 26–29.

14. Чорнобрива Н. В. Система підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики. *Přední Vědecké Novinky – 2017: materiály XIII mezinárodní vědecko-praktická konference* (Praha, 22–30 srpna 2017). Praha, 2017. Vol. 2. S. 22–24.

15. Чорнобрива Н. В. Спрямованість навчального процесу на формування готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності. *Пріоритетні напрями наукових досліджень*: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 15–16 серп. 2017 р.). Київ, 2017. С. 36–38.

16. Чорнобрива Н. В. Формування професійної компетентності у майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики. *Nauka: Teoria i Praktyka – 2017: materiały XIII międzynarodowej Naukowi-Praktycznej Konferencji* (Przemysl, 07–15 sierpnia 2017). Przemysl, 2017. S. 20–23.

17. Чорнобрива Н. В. Апробація ефективності процесу сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики. *Теорія і методика виховання*: наук.-пед. вісник. Херсон: Грінь Д. С., 2017. Вип. 7. С. 44–55.

АНОТАЦІЇ

Чорнобрива Н. В. Підготовка майбутніх фельдшерів до професійної діяльності у процесі виробничої практики. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». – Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія МОН України, Хмельницький, 2018.

Дисертацію присвячено дослідженню проблеми підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики. Визначено та експериментально перевірено педагогічні умови підготовки майбутніх фельдшерів у процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу (підвищення інтересу майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; поетапне формування готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності в процесі виробничої практики на засадах компетентнісного підходу; упровадження комп'ютерних технологій у процес підготовки майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; активізація самостійної діяльності майбутніх фельдшерів на засадах компетентнісного підходу). Розроблено авторську модель такого процесу зі складниками: мета; завдання; принципи; опорні навчальні дисципліни; педагогічні підходи; педагогічні умови; особливості організації й проведення виробничої практики майбутніх фельдшерів (методи, засоби, форми, навчально-пізнавальна діяльність під час виробничої практики, етапи підготовки: мотиваційно-діагностичний, навчально-діяльнісний, результативно-практичний); компоненти; критерії; рівні сформованості готовності майбутніх фельдшерів до професійної діяльності; результат.

Ключові слова: виробнича практика, майбутні фельдшери, етапи підготовки майбутніх фельдшерів, професійна компетентність, педагогічні умови, компоненти, модель.

Чорнобрива Н. В. Подготовка будущих фельдшеров к профессиональной деятельности в процессе производственной практики. – Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 «Теория и методика профессионального образования». – Хмельницкая гуманитарно-педагогическая академия МОН Украины, Хмельницкий, 2018.

Диссертация посвящена исследованию проблемы подготовки будущих фельдшеров к профессиональной деятельности в процессе производственной практики. Определены и экспериментально проверены педагогические условия подготовки будущих фельдшеров в процессе производственной практики на основе компетентностного подхода (повышение интереса будущих фельдшеров к профессиональной деятельности; поэтапное формирование готовности будущих фельдшеров к профессиональной деятельности в процессе производственной практики на основании компетентностного подхода, внедрение компьютерных технологий в процесс подготовки будущих фельдшеров к профессиональной

деятельности; активизация самостоятельной деятельности будущих фельдшеров на основе компетентного подхода). Разработана авторская модель такого процесса с составляющими: цель; задания; принципы, опорные дисциплины; педагогические подходы; педагогические условия; особенности организации и проведения производственной практики будущих фельдшеров (методы, средства, формы, учебно-познавательная деятельность во время производственной практики, этапы подготовки: мотивационно-диагностический, учебно-деятельностный, результативно-практический); компоненты; критерии; уровни сформированности готовности будущих фельдшеров к профессиональной деятельности; результат.

Ключевые слова: производственная практика, будущие фельдшеры, этапы подготовки будущих фельдшеров, профессиональная компетентность, педагогические условия, компоненты, модель.

Chornobryva N. V. Future Paramedics Training for Professional Activity in the Process of Production Practice. – Qualifying scientific work as a manuscript.

Thesis for obtaining a scientific degree of Candidate of Pedagogical Sciences, speciality 13.00.04 «Theory and Methods of Vocational Training». – Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy Ministry of Education and Science of Ukraine, Khmelnytskyi, 2018.

The dissertation deals with the research of the problem of the future paramedics training for professional activity in the process of production practice.

The organization of conducting the production practice of the future paramedics on the basis of the competence approach has been found out. The peculiarities of conducting the production practice of the future paramedics have been determined by the specifics of their training for professional activity (characterized by planning the educational and cognitive activity; the implementation of curricula and educational programs; the complex of professionally oriented and individual-research tasks; professional researches are connected to the structure of the organization of the conducting the production practice on the basis of the competence approach) and have been revealed at the following stages: motivation and diagnostic stage; educational and activity stage; result and practical stage.

Based on the results of the theoretical analysis of scientific and pedagogical sources, it has been determined that the following components have essential significance for the future paramedics readiness for professional activity: motivational; cognitive; activity and practical; personal and productive.

The motivational component determines the interest in its development and readiness for the appropriate standards of providing the medical care taking into account modern medical science and practice and is characterized by the criterion – awareness of aspirations, needs and goals for professional activity.

The cognitive component contributes to the formation of the conscious acquisition of theoretical and practical knowledge, skills and abilities for professional activity in the process of the future paramedics training. The component is characterized by the criterion – the presence of the cognitive activeness formation for the improvement of

professionally-oriented knowledge.

Activity and practical component determines the formation of practical and activity characteristics in the process of the future paramedics training for professional activity. The presence of the professional abilities and skills formation for educational and production activity has been chosen as the criterion.

The personal and productive component contributes to the effective training of the future paramedics and the thorough formation of practical abilities and skills for professional activity. The development of the leading significant qualities of the future paramedics for the achievement of personal and professional goals has been chosen as the criterion.

The pedagogical conditions of the of the future paramedics training in the process of production practice based on the competence approach have been determined (increasing interest of the future paramedics readiness to professional activity, gradual formation of the future paramedics readiness to professional activity in the process of production practice, the implementation of computer technologies into the process of the future paramedics training to professional activity; activation of independent activity of the future paramedics and increase of its influence on the principles of competence approach), and the author model of this process has been developed.

Key words: production practice, future paramedics, stages of future paramedics training, professional competence, pedagogical conditions, components, model.

Підписано до друку 11.04.2018 р. Формат 60x84/16.
Друк офсетний. Кегль Times New Roman. Ум. друк. арк. 0,9.
Наклад 100 прим. Замовлення № 188.

Видавець ПП Заколотний М. І.
м. Хмельницький, вул. Соборна, 55
тел.: (0382)777-717
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 3770 від 28.01.2010 р.